

Bibliografie

Industriële Archeologie & Industrieel Erfgoed in België (XII)

Patrick VIAENE

Docent Hogeschool-Gent, Departement Architectuur, Audiovisuele en Beeldende Kunsten
Beheerder van SIWE (Stichting Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed vzw)

Ten geleide...

Deze bijdrage vormt de twaalfde aflevering van de reeks 'Bibliografie industriële archeologie & industrieel erfgoed in België'. De afleveringen 1 tot en met 11 vindt men in de TIC-delen 35, 39, 44, 47, 52, 56, 59, 63, 67, 71 en 80.

In dit twaalfde bibliografische vervolgdeel, waarvan de redactie op 1 augustus 2003 werd afgesloten, werden traditiegetrouw naast recente titels ook een aantal oudere, niet eerder vermelde bijdragen opgenomen. Wat de gevolgde methode betreft werden de stelregels, geformuleerd in de eerste edities, verder gevolgd. De nummering van de titels loopt dus gewoon door. Onze bibliografie 'Deel XI' eindigde met het nummer 3918. We beginnen dus deel XII met nummer 3919 en eindigen met nummer 4140 (221 titels).

We herhalen traditiegetrouw dat de samensteller al uw opmerkingen, suggesties en aanvullingen ten zeerste op prijs stelt. We hopen dat deze bibliografie verder een nuttig instrument zal zijn bij uw zoektocht naar industrieel archeologische literatuur.

Belangrijkste gebruikte afkortingen

A.G.R. = Archives Générales du Royaume
A.I.S. = Archéologie Industrielle de la Sambre asbl
Diss. = Dissertation (Verhandeling)
DGATL-DMSF = Direction Générale de l'Aménagement du Territoire en du Logement - Division des Monuments, Sites et Fouilles
GRSMA = Groupe de Recherches Souterraines en Milieu Artificiel
KAW, LSKB = Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België
K.U.L. = Katholieke Universiteit Leuven
M.I.A.T. = Museum voor Industriële Archeologie en Textiel
M&L = Monumenten & Landschappen (Tijdschrift)
P.I.W.B. = Patrimoine Industriel Wallonie-Bruxelles asbl
SIWE = Stichting Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed
TIC = Tijdschrift voor Industriële Cultuur
TICCIH = The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage
U.C.L. = Université Catholique de Louvain (Louvain-La-Neuve)
U.E.M. = Université de l'Etat de Mons
U.G. = Universiteit Gent
U.L.B. = Université Libre de Bruxelles
Ulg. = Université de Liège
Verhandl. = Verhandeling
V.U.B. = Vrije Universiteit Brussel
VVIA = Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie

Indeling rubrieken

0. Selectie internationale werken
 - 1.1 Naslagwerken & Bibliografieën
 - 1.2 Buitenlandse tijdschriften
 1. Bibliografie (België)
 2. Tijdschriften (België)
 3. Theorie, definities en methodologie
 4. Historiografie
 5. Bronnen
 - 5.1 Iconografie
 - 5.2 Documenten
 - 5.3 Materiële bronnen
 - 5.4 Mondelinge bronnen
 6. Behoud, wetgeving en monumentenzorg
 7. Renovatie, hergebruik en toerisme
 8. Musea
 9. Gidsen, inventarissen en routes
 10. Regio en Stad
 - 10.1 België (algemeen)
 - 10.2 Vlaanderen
 - 10.3 (Provincie) Antwerpen
 - 10.4 Limburg
 - 10.5 Oost-Vlaanderen
 - 10.6 West-Vlaanderen
 - 10.7 Wallonië
 - 10.8 Hainaut (Henegouwen)
 - 10.9 (Provincie) Liège (Luik)
 - 10.10 Luxemburg (Luxemburg)
 - 10.11 (Provincie) Namur (Namur)
 - 10.12.1 Vlaams-Brabant
 - 10.12.2 Waals-Brabant
 - 10.12.3 Brussel (Bruxelles)
 11. Productie en reproductie
 - 11.1 Land- en Tuinbouw
 - 11.2 Grond- en Delfstoffen
 - 11.3 Energie & Motoren
 - 11.4 Industrieën op agrarische basis
 - 11.5 Textiel
 - 11.6 Confectie / Kleding
 - 11.7 Metaal & non-ferro
 - 11.8 Chemie
 - 11.9 Glas
 - 11.10 Keramiek en steen
 - 11.11 Papier & drukkerijen, houtverwerking
 - 12.12 Vervoer & communicatie
 - 11.12.1 Scheepvaart
 - 11.12.2 Spoorwegen, tram & bus
 - 11.12.3 Rijtuigen
 - 11.12.4 Post, telegraaf & telefoon
 - 13.13 Bouwnijverheid, huisvesting & architectuur
 - 13.13.1 Huisvesting
 - 13.13.2 Architectuurgeschiedenis
 - 11.14 Distributie, handel & stapelplaatsen
 - 11.15 Hygiëne & comfort
 - 11.16 Ontspanning & opvoeding
12. Historische geografie & vorming van het landschap
 13. Geschiedenis van de techniek

Index: namen van de auteurs

0. Selectie internationale werken

(3919) Peter BACKES, Meinrad Maria GREWENIG, Franz MÖRSCHER, *Die Völklinger Hütte*. Völklingen, (Edition Völklinger Hütte / im Quantum Book Verlag) 2001.

(3920) *Cités, Cités-jardins: une histoire Européenne. Actes du colloque de Toulouse des 18 et 19 novembre 1993*. Talence, (Editions de la Maison des Sciences de l'Homme d'Aquitaine) 1996.

(3921) C. DOUMA, *Stationsarchitectuur in Nederland 1938-1998*. Zutphen, (Walburg Pers) 1998.

(3922) Jean-Marc DELUZE, Chip BUCHHEIT, Peter-Michael LUPP, *Architecture Mécanique. Histoire de chevalements dans le Bassin Houiller Sarro-Lorrain. Mechanische Architektur. Fördergerüstgeschichten im Saarländisch-Lothringischen Hohlebecken*. Petite-Rosselle / Saarbrücken, (Musée de bassin houiller lorrain / Stadtverband Saarbrücken) 1999.

(3923) Anne JOLLET, *Comment les historiens parlent-ils du travail?* In: *Revue d'histoire critique*. (Paris), Nr. 83, 2de trimestre 2001, p. 3-122.

(3924) *Patrimoine industriel et reconversion. Renaissance des cités d'Europe. Actes du Séminaire Européen de Bilbao. 13-15 décembre 2001*. Paris, (Editions Confluences) 2002.

(3925) Massimo PREITE, Gabriella MACIOCCO, *Da miniera a museo. Il recupero dei minerari in Europa*. Firenze, (Alinea Ed.) 2000.

(3926) Fabrice RAFFIN, Martina DIETRICH, *Transeuropahallen. The Factories. Conversions for urban culture*. Basel, (Birkhäuser) 2002.

(3927) H. ROMERS, *Spoorwegarchitectuur in Nederland 1841-1938*. Zutphen, (Walburg Pers) 2001.

(3928) Luisa SASSI (Dir.), Giorgio FARAGGIANA, Sergio CORNA e.a., *Da miniera a museo. Il sito minerario e metallurgico di Brosso. ASSA – Associazione per gli Studi di Storia, tecnologia e Archeologia industriale del bacino minerario e metallurgico dell'Assa*. Torino, (Editris Duemila) 2002.

(3929) Ursula SCHNEIDER, Hans-Jürgen DARLISON, *Fabriketagen. Leben in alten Industriebauten*. Hamburg, (Christians Verlag) 1999.

(3930) Klaus TÜRK, *Mensch und Arbeit, 400 Jahre Geschichte der Arbeit in der bildende Kunst*. Essen/Milwaukee, (Klartext/MSOE-Press) 2003.

0.1 Naslagwerken & Bibliografieën

(3931) *Techniek in Nederland in de 20ste eeuw*. Zutphen, (Walburg Pers / Stichting Historie der Techniek) 2000-2002 (6 delen).

0.2 Buitenlandse tijdschriften

(3932) *Worklab, Newsletter of the International Association of Labour Museums* (Kopenhagen, 1999).

1. Bibliografie (België)

(3933) Patrick VIAENE, *Bibliografie industriële archeologie & industrieel erfgoed in België (XI)*. In: *TIC*, 4de trimester 2002 (2002, nr. 4) deel 80. Bijlage, p. 2-30.

2. Tijdschriften (België)

(3934) *Bulletin d'information U.C.L. - Centre de Recherche en Histoire des Sciences (C.R.H.S.)*. Louvain-la-Neuve, (U.C.L.) 2002-

3. Theorie, definities en methodologie

(3935) Stéphane DEMETER (red.), *L'Archéologie du néolithique à la révolution industrielle*. Sprimont / Brussel, (Mardaga / Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest) 2002.

4. Historiografie

(3936) Patrick VIAENE, *Omdat ons industrieel erfgoed belangrijk is! Een stand van zaken: perceptie, actoren en alternatieven*. In: *SIWE-Magazine*, nr. 14, juni 2003, p. 12-15.

5. Bronnen

5.1 Iconografie

(3937) *Femmes à la mine. Portraits au XXème siècle*. In: *Bulletin de l'asbl P.I.W.B.*, nr. 53, janvier-mars 2003, p. 9.

(3938) Luc VAN MALDEREN, Lise COIRIER, *Archéologie industrielle Belgique, Industriële archeologie België, Industrial Archaeology Belgium*. Brussel, (Racine) 2002.

5.2 Documenten

(3939) Gita DENECKERE, Bruno DE WEVER (red.), *Geschiedenis maken, Liber amicorum Herman Balthazar*. Gent, (Tijdsbeeld i.s.m. Universiteit Gent, AMSAB, Instituut voor Sociale Geschiedenis) 2003.

(3940) Albert HIMLER, *Analyse van Antwerpse schippersliedjes uit circa 1900*. In: *Kon. Havenwerktuigen*, jg. 58, nr. 2, februari 2003, p. 20-24.

(3941) Chantal VANCOPPENOLLE, *Een succesvolle onderneming. Handleiding voor het schrijven van een bedrijfsgeschiedenis*. Studia 95. Brussel, (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën) 2002.

5.3 Materiële bronnen

(3942) Johan DAVID, *De identificatie van handgereedschap*. In: *SIWE-Magazine*, nr. 13, januari 2003, p. 40-43.

(3943) Fons VANDEN BERGHEN, *Ervaringen bij het aanleggen van een technische verzameling*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 27-30.

5.4 Mondelinge bronnen

(3944) Maurice VERGAELLEN, *Vraaggesprek met de 88-jarige nog actieve molenaar Maurice Vander Schueren van de Bontingmolen te Lokeren*. In: Molen-echo's, jg. 30, 2002, nr. 2, p. 102-106.

(3945) G. VERHELST, *Verhalen uit de hoogte. 12 kranige mannen over het leven in en rond de kranen van de Voorhaven*. (olv. Actie Samenspraak Stad Gent). Gent, (Stad Gent) 2003.

6. Behoud, wetgeving & monumentenzorg

(3946) Willem AERTS, Joke BUNGELEERS, Roel DE CEULAER, e.a., *Beschermde Cultuurpatrimonium in de Provincie Antwerpen. 1999-2001*. Turnhout, (Brepols) 2002.

(3947) André CRESENS, *Wetenschappelijke en technische verzamelingen in België, een status quaestionis*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 4-7.

(3948) Lieven DENEWET, *Beschermingen van Vlaamse molens en maalderijen in 2001*. In: Molen-echo's, jg. 30, 2002, nr. 1, p. 10-17.

(3949) Lieven DENEWET, *Beschermingen van Vlaamse molens en maalderijen in 2002*. In: Molen-echo's, jg. 31, 2003, nr. 2, p. 67-68.

(3950) *Itinéraires au fil du labour. 14es Journées du Patrimoine Wallonie 7 & 8 septembre 2002*. Namur, (Ministère de la Région Wallonne) 2002.

7. Renovatie, hergebruik en toerisme

(3951) Marie DEMANET, *Lofts etc.,... 25 projecten voor de wederopleving van de Vijfhoek 1995-2001*. Brussel, (Stad Brussel, Departement Stedenbouw) 2001. (Franstalige titel: Lofts etc.,... 25 projets de revitalisation dans le Pentagone 1995-2001.)

(3952) Sarah DURAY, *Les brasseries De Boeck, un projet qui fait mousser le quartier*. In: Bruxelles en mouvements, nr. 95, maart 2003, p. 6.

(3953) Claude GAIER, *PIWB en Lorraine et en Sarre*. In: Bulletin Trimestriel de l'ASBL PIWB, N° 52, okt-dec. 2002, p. 10-13.

(3954) Carl HAVELANGE, Laurent BUSINE, Raymond BALAU, e.a., *MAC's. Musée des Arts Contemporains au Grand-Hornu. Visions. Architectures publiques. Volume 1*. Brussel, (La Lettre Volée / Communauté française de Belgique) 2002.

(3955) Almos MIHALY, *La saga de Tour et Taxis*. In: Bruxelles en mouvements, nr. 102, juni 2003, p. 1-4.

(3956) M. THONNARD, *La réaffectation des gares rurales et semi-rurales*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 132-140.

(3957) Guido VANDERHULST, *Le patrimoine industriel entre lofts et emploi*. In: Bruxelles en Mouvements, nr. 103, juli 2003, p. 2-4.

(3958) Patrick VIAENE, *L'esprit 'loft': une nouvelle vie pour des anciennes usines*. In: Bulletin Trimestriel de l'asbl P.I.W.B., nr. 51, augustus-oktober 2002, p. 5-9.

(3959) Patrick VIAENE, *La experiencia de Bélgica de reutilización del patrimonio industrial*. In: M. A. Alvarez Areces, Patrimonio industrial: lugares de la memoria. Proyectos de reutilización en Industriales Culturales, turismo y museos. Gijón, (INCUNA) 2002, p. 33-42.

(3960) Patrick VIAENE, *Hergebruik van industrieel erfgoed. Een begrip met een meervoudige betekenis*. In: TIC, deel 82, 2de trimester 2003, Cahier 26 bis, p. 1-17.

(3961) Patrick VIAENE, , *Hergebruik van industrieel erfgoed. Een begrip met een meervoudige betekenis. Vijf kritische stellingen over reconversie van industrieel erfgoed*. In: SIWE-Magazine, nr. 14, juni 2003, p. 15-18.

8. Musea

(3962) Filip CREMERS, *Nationaal Museum van de speelkaart. Heropening*. Turnhout, (Nationaal Museum van de speelkaart) 2003.

(3963) André CRESENS, *Het Musée de l'Industrie te Brussel*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 16-23..

(3964) René DE HERDT, *Een alcoholstokerij uit de 18de eeuw* (MIAT-wijzer). Gent, (MIAT) 2002.

(3965) Sabine DENISSEN (Red.), *Het Diamantmuseum in Antwerpen*. In: OKV, Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, jg. 40, 2002, nr. 3, p. 1-42.

(3966) Baudouin DIEU, *Le musée du rail de Saint-Ghislain: les témoins du passé ferroviaire vicinal en wallonie*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne / Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 90-92.

(3967) Paul DUBRUNFAUT, Etienne REUNIS, Sven SOUPART, Eddy VERBEKEN e.a., *Het Legermuseum te Brussel. Te land, ter zee en in de lucht*. Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, 2003, nummer 2.

(3968) Arnold ELOY (red.), *Beheer, conservatie en restauratie van museale collecties. 3. Technische collecties*. Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Beeldende Kunst en Musea) 2000.

(3969) Greet POLFLIET, *Barbierama. Schone schijn van toen*. Sint-Niklaas, (Stedelijke Musea Sint-Niklaas) 2000.

(3970) Staf THOMAS e.a., *Suikermuseum Tienen. Persmap*. Tienen, (Suikermuseum vzw) 2002.

(3971) Bruno VAN MOL, *Musée de la route. Guide des collections et notices sur la Route*. Mons, (Musée de la Route) 2000.

(3972) Jos UYTENHOVE, *Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen (Gent)*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 49-50.

9. Gidsen, inventarissen en routes

(3973) Beatrix BAILLIEUL, *Wandelen in de wijk... Muide-Meulestede*. Gent (Dienst Monumentenzorg), 2002.

(3974) Paul BAUTERS, Gerrit POUW, *Van zadelsteen tot zetelkruier. Deel 3. Geïllustreerd molenwoordenboek*. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002.

(3975) J. BOUCON, *La route du Fer. France-Belgique-Luxembourg*. Longwy, (Association Patrimoine du pays de Longwy) 2001.

(3976) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 16n2. Arrondissement Turnhout. Kanton Westerlo*. Brussel/Turnhout, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Brepols) 2001.

(3977) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 16n3. Arrondissement Turnhout. Kanton Herentals*. Brussel/Turnhout, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Brepols) 2001.

(3978) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 16n5. Arrondissement Turnhout. Kanton Mol*. Brussel/Turnhout, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Brepols) 2002.

(3979) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 16n2. Arrondissement Roeselare. Kantons Hooglede, Izegem en Lichtervelde*. Brussel/Turnhout, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Brepols) 2001.

(3980) *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 19n1. Arrondissement Oostende*. <Voorlopig ongepubliceerd, raadpleegbaar op het Internet www.monument.vlaanderen.be. (2001)>.

(3981) *Bruxelles Work-side Story 2003. Parcours urbains et portuaires, Stads- en havenrondleidingen*. Musée Bruxellois de l'Industrie et du Travail / Brussels Museum voor Arbeid en Industrie. Brussel, (La Fonderie), 2003.

(3982) Lieven DENEWET, *Vlaamse molengids 2002*. Hooglede, (Wergroep Molenplatform Vlaanderen) 2002.

(3983) Lieven DENEWET, *Integratie van molens in Vlaamse landinrichtingsprojecten*. In: Molenecho's, jg. 30, 2002, nr. 2, p. 64-79.

(3984) Pierre DIRIKEN, *Geotoeristische stads-wandeling Ronse*. In: Geogids Vlaamse Ardennen, Deel 1. Het landschap. Kortesseem, (Georeto) 2001, p. 133-146.

(3985) Christian KREMER, *De Haven van Antwerpen*. Parcours. S.l., (Artis-Historia) 1994.

(3986) *Vlaamse Archief-, Bibliotheek- en Documentatiegids 2002-2003*. Antwerpen, (Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen vzw) 2002.

10. Regio en Stad

10.1 België (algemeen)

10.2 Vlaanderen

10.3 (Provincie) Antwerpen

(3987) Paul DE NIEL, Victor VAN DYCK, *De rospotaardemolen in de Rupelstreek: aanzet tot mechanisatie in de steenbakkerij*. In: Molenecho's, jg. 30, 2002, nr. 1, p. 39-46.

(3988) Greta DEVOS, Ilja VAN DAMME, *In de ban van Mercurius. Twee eeuwen Kamer van Koophandel en Nijverheid*. Tielt, (Lanno) 2002.

(3989) J. FIERENS, *Antwerpse stapelhuizen, een balans van 1850 tot 1910*. (Onuitgegeven eindverhandeling Architectuur, NHIBS) Antwerpen, 1976-1977.

(3990) Albert HIMLER, *Antwerpens oudste droogdok (1814-ca.1830) blootgelegd*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 57, nr. 7, september 2002, p. 22-24.

(3991) Albert HIMLER, *Waterwegen, unieke getuigen van industrieel erfgoed (1)*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 57, nr. 8, oktober 2002, p. 16-28.

(3992) Albert HIMLER, *Technische aspecten omtrent de werking van de waterpershuizen*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 57, nr. 9, november 2002, p. 19-24.

(3993) Albert HIMLER, *Eindelijk in de actualiteit! Moeizame opbouw en snelle verloederding van de collectie Antwerps havenindustrieel erfgoed bij het Nationaal Scheepvaartmuseum (NSM)*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 58, nr.3, maart 2003, p. 22-28.

(3994) Albert HIMLER, *Twee unieke en merkwaardige havenplannen. Ligplaatsen der regelmatige scheepvaartlijnen te Antwerpen in 1936-1937. Interessante en geliquideerde bedrijfsplannen*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 58, nr. 2 april 2003, p. 15-24.

(3995) Albert HIMLER, *Een kunstwetenschappelijk proefwerk aan de K.U.L. over het 'Droogdokeneiland'*. In: Maandblad Kon. Havenwerktuigen S.K., jg. 58, nr. 5, mei 2003, p. 21-28.

(3996) Karel VAN CAMP, *100 jaar Antwerpse Collecties*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 24-26.

(3997) Alex VINCK, *Boom van de oudheid tot het jaar 2000*. Boom, (De auteur en vzw WECK) 1999.

10.4 Limburg

(3998) Esmeralda MEYEN, *Van Limburgse Kempen naar Mijnergoed*. In: Museumflash. Informatiemagazine van het Vlaams Mijnmuseum. Beringen, december 2002.

(3999) Bert VAN DOORSLAER, *Koolputterserfgoed*. Hasselt, (Provincie Limburg) 2002.

(4000) *Op zoek naar het Zwarte Goud. Ontdek het unieke mijnergoed van Winterslag*. In: Exploria Magazine, lente/zomer 2003, p. 13-16.

10.5 Oost-Vlaanderen

(4001) Patrick DEVOS, *Zottegem. Administratief Centrum Sanitary*. In: Monumentenzorg & Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002, p. 115.

(4002) Patrick DEVOS, *Zwalm. Sint-Denijs-Boekel. Vinkenmolen*. In: Monumentenzorg & Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002, p. 117-119.

(4003) Patrick DEVOS, *Gent. Twee ijskelders langs de Hoveniersberg*. In: Monumentenzorg & Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002, p. 189.

(4004) Patrick DEVOS, *Kruibeke / Rupelmonde. Scheepshelling*. In: Monumentenzorg & Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002, p. 207-208.

(4005) Patrick DEVOS, *Bruggen over de Moervaart. Moerbeke-Wachtebeke*. In: Monumentenzorg & Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001. Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002, p. 215-217.

(4006) Luc DEVRIESE, *Het Gentse ambachtsleven veelzijdig weerspiegeld in de huidenvetterij*. In: TIC, Cahier 25 bis, 1ste trimester 2003, nr. 1, deel 81, p.1-33.

(4007) Luc DEVRIESE, *Van de hudevetttersbrugghe tot de Hudevettterskaai*. In: TIC, Cahier 25, 1ste trimester 2003, nr. 1, deel 81, p.1-49.

(4008) Pierre DIRIKEN, *De industriële omwenteling van de 19de eeuw*. In: Geogids Vlaamse Ardennen, Deel 1. Het landschap. Kortesseem, (Georeto) 2001, p. 119-126.

(4009) Roel DOGIMONT (red.), *Van Hauwermeersmolen. Watermolen te Massemen*. Wetteren, (Van Hauwermeersmolen vzw) 2000.

(4010) Roland MEYFROOT (red.) *Lokerse molens. Ekeren, (Levende Molens vzw) 2002. Watermolen Ten Broeck Mere*. In: Programma Open Monumentendag 2002 Erpe-Mere. Erpe-Mere, (Gemeentebestuur) 2002, p. 10 e.v.

10.6 West-Vlaanderen

(4011) Jeroen CORNILLY, Marc RYCKAERT, *Nieuw op de Monumentenlijst. <met informatie over industriële monumenten>*, In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 7de jg., 2000, nr. 3, p. 68-80.

(4012) Jeroen CORNILLY, Marc RYCKAERT, *Nieuw op de Monumentenlijst. (met informatie over industriële monumenten)*, In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 6de jg., 1999, nr. 3, p. 86-103.

(4013) Luc DELEU, *Industriële architectuur*. In: Luc DELEU, Martine VANDEVELDE, Lot VANOVERBERGHE, e.a., *Architectuur in eigen buurt*. Gevels & gebouwen in Wevelgem, een kennismaking. Wevelgem, (Culturele Raad) 2002, p. 89-104.

(4014) Yvelyn LESAFFER, *Hangar 1 en Halfportaalkraan nr. 2, Stapelhuisstraat (Westkaai Vlotdok) Oostende*. Onuitgegeven verhandeling. Eindwerk 2de jaar Postgraduaat Monumenten- en Landschapszorg, CVO Antwerpen-Deurne, Academiejaar 2002-2003.

(4015) Adriaan LINTERS, *Carcoke Zeebrugge: boeiend industrieel erfgoed met veel mogelijkheden. Zijn milieu en erfgoed te verzoenen?* In: VCM-Contact, jg. 9, juli-september 2002, p. 31-32.

(4016) Linda ROUSSEL, Marc RYCKAERT, Lieven DENEWET, *Wenkende wieken in West-Vlaanderen 2003*. Sint-Andries, (Provincie West-Vlaanderen) 2003.

(4017) Marc RYCKAERT, *Wachters op de kust (over vuurtorens)*. In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 7de jg., 2000, nr. 2, p. 50-51.

(4018) Marc RYCKAERT, *Oude sluis in provinciaal domein 'De Palingbeek' binnenkort als monument beschermd*. In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 6de jg., 1999, nr. 2, p. 58-59.

(4019) P. PETIT, *De unieke mogelijkheden van de Oostendse haven: technische aspecten en realisaties (Verhandl.)*. Antwerpen, (Universitaire faculteiten Sint-Ignatius) 1968.

(4020) R. VANCRAEYNEST, *De halfportaalkraan nr. 2*. In: 14 september 1997, Open Monumentendag. Oostende, (Cultuurdienst Stad Oostende) 1997.

10.7 Wallonië

10.8 Hainaut (Henegouwen)

(4021) Assunta BIANCHI, *Le complexe industriel du Grand-Hornu. Témoin remarquable de l'épopée industrielle du bassin du Couchant de Mons*. In: Bulletin du P.I.W.B., nr. 54, avril-juni 2003, p. 3-7.

(4022) Ludivine DE GUCHT, Alain FORTI, *Le Pays Noir, des mots pour le peindre, des couleurs pour le dire*. Charleroi, (Musée des Beaux-Arts), 2002.

(4023) Jean-Louis DELAET, Alain FORTI, Francis GROFF, *Le Bois du Cazier, Marcinelle*. Brussel, (Editions Labor / Dexia) 2003.

(4024) Willy DELHAYE, *Histoire des industries et métiers ruraux (à Frasnes)*. In: Willy DELHAYE, Histoire d'un bourg rural: Frasnes-lez-Buissenal. Annales du Cercle Royal d'Histoire et d'Archéologie d'Ath et de la Région. Tome 53, 1992-1993, p. 242-272.

(4025) Bruno MERCKX, *A Quiévrain, la gare-frontière*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 144-147.

(4026) A. ROBERT, *Itinéraire au fils du labeur à Leval-Chaudeville (Beaumont)*. Beaumont, (Office du Tourisme) 2002.

(4027) Yves ROBERT, *Le complexe industriel du Grand-Hornu*. Parijs, (Editions Scala) 2002 (Titel van de Nederlandstalige uitgave: 'Het industrieel complex van Grand-Hornu').

(4028) Henri VANDERCAMMEN, *Le textile à Leuze des origines à nos jours*. In: Bulletin du CHAL (Cercle d'Histoire et d'Archéologie de Leuze en Hainaut), nr. 2, oktober 1995, p. 5-15.

(4029) Barbara WITKOWSKA, *Le Grand-Hornu, la renaissance*. In: Weekend Le Vif l'Express, 21 juni 2002, p. 48-52.

10.9 (Provincie) Liège (Luik)

(4030) Gérard GAYOT, *Quand l'eau de la Vesdre, la laine et l'or coulaient à flots à Verviers*. In: L'eau industrielle, l'eau industrielle. Actes du Colloque de l'APIC et du CREPI, Sedan, les 19-20-21 mai 2000. Les Cahiers de l'APIC n°2. Reims, (Association pour le Patrimoine industriel de Champagne-Ardenne) 2002, p. 83-98.

(4031) Jean-Géry GODEAUX, *Les tramways au pays de Liège. Tome 3. Liège au fils des trolleybus*. Liège, (Editions G.F.T.) 2001.

(4032) *Le moulin d'Argenteau à Visé. Fiche Patrimoine*. Namur, (Ministère de la Région Wallonne, DGATLP) 2002.

(4033) *Le site de la fenderie à Forêt-Trooz. Fiche Patrimoine*. Namur, (Ministère de la Région Wallonne, DGATLP) 2002.

(4034) Bruno KEHL, *Le passé industriel de Malmédy*. In: Mémoires des Hautes Ardennes, Jg. 18, nr. 77, 2002.

(4035) Fr. POLROT, *Les mines et minières de Welkenraedt*. In: Bulletin de la Société royale belge d'études géologiques et archéologiques / Les chercheurs de Wallonie, Tome XII. Flémalle, 2001-2002.

10.10 Luxembourg (Luxemburg)

(4036) J. ADAM, *Des moulins et des Hommes, tomes 3: la Vallée de l'Aisne*. La-Roche-en-Ardenne, (Des Moulins et des Hommes) 2003.

(4037) G. BENOIT, *Règles d'usage pour l'exploitation des carrières au XVIIIe siècle*. In: Glain et Salm, Haute Ardenne, nr. 56, juin 2002.

(4038) G. BENOIT, *Règles d'usage pour l'exploitation des carrières au XIXe siècle*. In: Glain et Salm, Haute Ardenne, nr. 56, juin 2002.

(4039) P. DUBOIS, *L'ancienne carrière Dasse à la route de Jemelle*. In: Cahier du Cercle culturel de Rochefort, nr. 37, 2002.

(4040) L. GRAILET, *Sans fouille ni orpillage: sur les traces des anciennes galeries*. In: Bulletin du cercle d'Histoire et d'Archéologie Segnia, Tome XXVII, fasc. 4, Houffalize, 2003.

(4041) *Libramont-Chevigny au fil du siècle*. Libramont, (Cercle Art et Histoire de Libramont-Chevigny) 2002.

10.11 (Provincie) Namur (Namen)

(4042) Grégoire AUQUIER, David VERZWYMELEN, *L'apport des sources cadastrales primitives à l'étude du patrimoine industriel couvinois. Seconde partie*. In: Bulletin Trimestriel de l'asbl P.I.W.B., nr. 51, augustus-oktober 2002, p. 2-4.

(4043) E. HUBIN, *Une quincaillerie-épicerie à Dailly (1924-1953)*. In: En Fagne et en Thiérache, Bulletin du Cercle d'Histoire Régionale de Pesgaux, nr. 136, 2002.

(4044) P. MAGNIETTE, *La métallurgie dans le Couvinois: les Fonderies Efel*. In: En Fagne et en Thiérache, Bulletin du Cercle d'Histoire Régionale de Pesgaux, nr. 136, 2002.

(4045) M. PIGNOLET, *Joseph Pierret (1824-1918) pionnier de la culture du tabac de la Semois*. In: Bulletin du Cercle d'Histoire et de folklore Terres d'Heurbeumont à Orchimont, nr. 16 bis, 2e éd., 2002.

10.12.1 Vlaams-Brabant

(4046) H. J. HERPELINCK, *De watermolen van Klap-scheut te Wambeek (voor 1450-heden)*. In: Molenecho's, jg. 31, 2003, nr. 2, p. 75-85..

(4047) Bernard VAN DEN BOSCH, *De Botermolen draait. Over Boter*. Keerbergen, (Heemkring De Botermolen) 1998.

10.12.2 Waals-Brabant (Brabant-Wallon)

(4048) Luc DELPORTE, Jean-Pierre HENDRICKX, Claude DEPAUW, *De la fabrique de soie artificielle à Fabelta. Un siècle d'industrie textile Tubize*, (Musée de la Porte) 2002.

(4049) R. PEDE, *Les fondeurs de cloche nivellois*. In: Le Bulletin campanaire de l'Association campanaire wallonne asbl, nr. 32, 2002 / 4.

(4050) R. PEDE, *Les fondeurs de cloche nivellois (suite)*. In: Le Bulletin campanaire de l'association campanaire wallonne asbl, nr. 34, 2003 / 2.

(4051) Y. ROMAIN, *En mémoire de Rose Devroede, née à Merbes-le-Château le 8 août 1913 et décédée à Mons le 5 septembre 2002. Souvenir du travail dans la brasserie de mes parents, en ce début du 20e siècle*. In: Le Lothier Roman. Revue d'histoire du Cercle d'histoire et d'archéologie du Pays de Genappe, nr. 1, 2003.

(4052) Sandrine SMETS, Edgar HAULOTTE, *Court-Saint-Etienne. La gare*. In: Le patrimoine moderne et contemporain de Wallonie de 1792 à 1958. Namur, (DGATLP. Division du Patrimoine) 1999, p. 47-50.

(4053) J. TORDOIR, *Arrondissement de Nivelles, Brasseries et brasseurs. Sources à exploiter*. In: Wavriensa. Revue bimestrielle du cercle historique, archéologique et généalogique de Wavre et du Brabant wallon. Tome 51, nr. 6, 2002.

10.12.3 Brussel (Bruxelles)

(4054) Kurt BOES, *Stilaan lijkt het gigantische terrein van het Brusselse « Thurn & Taxis » zijn invulling te krijgen*. In: Intercity. Bijlage bij De Morgen, 20 december 2002, p. 3.

(4055) Chloé DELIGNE, *L'archéologie industrielle de l'ancien régime*. In: Stéphane DEMETER (red.), *L'Archéologie du néolithique à la révolution industrielle*. Sprimont / Brussel, (Mardaga / Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest) 2002, p. 89-104.

(4056) Jean-Pierre MARISSSENS (red.), *Historique des tramways bruxellois*. Brussel, (Mufdofer a.s.b.l.) 2002.

(4057) *Patrimoine industriel menacé. Chronique d'une destruction annoncée: les anciennes brasseries De Boeck*. In: Les Nouvelles de La Fonderie, nr. 8, maart 2003, p. 4.

(4058) Guido VANDERHULST, *La face cachée de la région, industrie et vie sociale, le patrimoine en témoigne*. In: Stéphane DEMETER (red.), *L'Archéologie du néolithique à la révolution industrielle*. Sprimont / Brussel, (Mardaga / Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest) 2002, p. 105-120.

(4059) Guido VANDERHULST (red.), *Marques de fabriques sur quartiers de ville. Introduction au patrimoine industriel bruxellois. Exposition. Fabrieks-*

tempels op stadswijken. Inleiding tot het Brusselse industriële erfgoed. Tentoonstelling Sint-Goriks-Hallen / Halles Saint-Géry 05/09/2002 – 15/10/2002. Brussel, (La Fonderie) 2002.

(4060) Guido VANDERHULST, *La vapeur à Bruxelles. De plain pied dans la révolution industrielle*. In: Les Nouvelles de La Fonderie, nr. 7, december 2002, p. 1-2.

(4061) Michelangelo VAN MEERTEN, Greta VERBEURGT, Bart VAN DER HERTEN, *Buiten-sporig Brussel. 50 jaar Noord-Zuidverbinding*. Tielt, (Lannoo) 2002.

(4062) Linda VAN SANTVOORT, *Brussel. Het monument van de arbeid te Laken*. In: Marjan BUYLE, Marcel CELIS, e.a., *De beeldentaal van symbolen*. M & L – Cahier nr. 7. Brussel, (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) 2002, p. 166-169.

11. Productie en reproductie

11.1 Land- en Tuinbouw

(4063) Eddie NIESTEN, Jan RAYMAEKERS, Yves SEGERS, *Vrijwaar u van namaaksels! De Belgische zuivel in de voorbije eeuwen*. Leuven, (Centrum voor Agrarische geschiedenis) 2002.

(4064) Eddie NIESTEN, Ovide STANDAERT, *Patatfooi: De gouden geschiedenis van een bescheiden knol*. Leuven, (Centrum voor Agrarische Geschiedenis) 2001.

(4065) Eddie NIESTEN, Jan RAYMAEKERS, Yves SEGERS, *Lekker dier!? Dierlijke productie & consumptie in de 19de en 20ste eeuw*. Leuven, (Centrum voor Agrarische Geschiedenis) 2003.

(4066) Jean-Jacques VAN MOL, V. DEFORGE, *Paysans et paysages au Pays du Viroin. Chronique du vingtième siècle*. Treignes-Viroinval, (Ecomusée de Treignes) 2002.

11.2 Grond- en Delfstoffen

(4067) Claire BORTOLIN, Françoise FOULON-BUSINE (Dir.), *Autour de fosses. Labeur et vie quotidienne dans le Borinage minier*. Boussu, (Grand-Hornu Images) 2002.

(4068) Frans DOPERE, *De gehouwen steen. Van de groeve tot op de werf*. In: Steen. Grondstof tot nadenken. Open Monumentendag Vlaanderen 2003. Antwerpen, (Stichting Kunstboek & Erfgoed Vlaanderen), 2003, p. 41-47.

(4069) H.-W. HERMANN, P. WYNANTS, *Huits siècles de charbonnages en Wallonie. Actes du colloque international 9-11 septembre 1999. Tome 2*. Namur, (Facultés universitaires Notre-Dame de la Paix / Facultés de Sciences économiques, sociales et de gestion) 2002.

(4070) Adriaan LINTERS, *Cement en gewapend beton*. In: Steen. Grondstof tot nadenken. Open

Monumentendag Vlaanderen 2003. Antwerpen, (Stichting Kunstboek & Erfgoed Vlaanderen), 2003, p. 68-74.

(4071) Vies de pierres. *La pierre ornementale en Belgique. Etat de la question*. Sprimont, (Pierres et Marbres de Wallonie) 2002.

11.3 Energie & Motoren

(4072) Karel BROES, *De tredmolen. Een onderbelichte molensoort*. In: Molenecho's, Jg. 30, 2002, nr. 3, p. 116-183.

(4073) René DE HERDT, *De stoommachine* (MIAT-wijzer). Gent, (MIAT) 2002.

(4074) Lieven DENEWET, *De molens van Jean Errard de Bar-le-Duc, ontwerper van prototypes van onze zetelkruiers & houtzaagwindmolens*. In: Molenecho's, 31ste jaargang, 2003, nr. 2, p. 86-102.

(4075) Albert HIMLER, *Zware lastkranen: historische evolutie, deel 1: tot ca. 1900*. In: Hinterland, nr. 111, 1981, p. 43-51.

(4076) Albert HIMLER, *Zware lastkranen: historische evolutie, deel 2: van ca. 1900 tot heden*. In: Hinterland, nr. 113, 1982, p. 45-51.

11.4 Industrieën op agrarische basis

(4077) Johan DAVID, *Red de bakovens!* In: SIWE-Magazine, nr. 14, juni 2003, p. 10-11.

(4078) Patricia DEWAMES-HALKIN, Michel VANDEN EECKHOUT. *Traces de sucre*. Parijs/Brussel, (Quo Vadis?) 2001. (Nederlandse, Duitse en Engelse vertaling onder de resp. titels 'Suikersporen' 'Zuckerspuren' & 'The Sugar Trail').

(4079) H. LABAR, *Fabricants et batteurs d'huile*. In: Le Lothier Roman. Revue d'histoire Cercle d'histoire et d'archéologie du Pays de Genappe, 2002, nr. 2-3.

(4080) G. LEDEGEN, *Over meten en wegen. Van graan tot brood*. Overpelt, (Molenmuseum Overpelt) 2002.

11.5 Textiel

(4081) A. DAVIN, *Passementiers et passementières*. In: Le Lothier Roman. Revue d'histoire Cercle d'histoire et d'archéologie du Pays de Genappe, 2002, nr. 2-3.

(4082) Isabelle DE BAETS, *Het conditioneerapparaat* (MIAT-wijzer). Gent, (MIAT) 2002.

(4083) René DE HERDT, *De mule jenny* (MIAT-wijzer). Gent, (MIAT) 2002.

(4084) Claude DEPAUW, *Le textile en Wallonie aux XIXe et XXe siècles*. In: Luc DELPORTE, Jean-Pierre HENDRICKX, Claude DEPAUW, *De la fabrique de soie artificielle à Fabelta. Un siècle d'industrie textile Tubize*, (Musée de la Porte) 2002.

(4085) J. TUMMERELLE, *Augustin Legrelle et ses fils, blanchisseurs de toiles à Baisy*. In: Le Lothier Roman. Revue d'histoire Cercle d'histoire et d'archéologie du Pays de Genappe, 2002, nr. 2-3.

11.6 Confectie / Kleding

11.7 Metaal & non-ferro

(4086) Th. BOUDART, *La Fabrique d'horloges publiques L.-D. Odobey Cadet. Catalogue 1920. 1ère partie*. In: Le Bulletin campanaire de l'association campanaire wallonne asbl, nr. 32, 2002 / 4.

(4087) Eddy FRAITURE, *Uurwerkmakers en uurwerk-nijverheid in Vlaanderen*. Leuven, (Uitgeverij Peeters) 2002.

(4088) Paul ROBERT, *Een letterlijk verzamelobject: ontwikkeling van de schrijfmachine*. In: Arts Antiques Auctions, Antiekjournaal, november-december 2002, nr. 336, p. 1-4.

11.8 Chemie

(4089) *300 jaar chemie te Leuven 1685-1985*. Tentoonstellingscatalogus. Leuven, (K.U.L.) 1985.

(4090) Robert HALLEUX, *La révolution Lavoisienne en Belgique. Lavoisier et la révolution chimique*. Liège, (Université de Liège) 1992.

(4091) Pieter SCHROOTEN, *Workshop Carcoke Zeebrugge 16 juni 2003*. Gent, (ERM N.V. & De auteur) 2003 (onuitgegeven bouwhistorisch onderzoek).

11.9 Glas

(4092) *Les vitraux. Carnet d'entretien*. Collection l'Art dans la rue. Brussel, (Direction des Monuments et des Sites de la Région de Bruxelles-Capitale) 2003.

11.10 Keramiek en steen

(4093) Paul DE NIEL. *Van aarde ben ik gemaakt. Het verhaal van het steen bakken*. In: Steen. Grondstof tot nadenken. Open Monumentendag Vlaanderen 2003. Antwerpen, (Stichting Kunstboek & Erfgoed Vlaanderen), 2003, p. 53-59.

(4094) Paul DE NIEL, *Ten oever aan de Rupel*. Boom, (EMABB) 2002.

(4095) Guido DESEIJN, Jo LEFEBURE, Norbert POULAIN, Luc TAERWE, *Beton in Gent*. In: Open Monumentendag. Gent, 14 september 2003. Gent, (Stad Gent) 2003, p. 29 - 43.

11.11 Papier & drukkerijen, houtverwerking

(4096) Rita GHESQUIERE & Patricia QUAGHEBUER, *Averbode, een uitgever apart 1877-2002*. Leuven/Averbode, (Universitaire Pers Leuven – KADOC / Uitgeverij Averbode) 2002 (KADOC-publicaties, Artes 6).

11.12 Vervoer & communicatie (algemeen en luchtvaart)

(4097) Cynrik DE DECKER, *Luchtvaartarcheologie in België. Speuren naar relieken uit de luchtvaart-geschiedenis*. Erpe-Mere, (Uitgeverij De Krijger) 2002.

(4098) Steven DECRAENE, Peter DENRUYTER, Geert SCIOT, *Air Nostalgie*. (Foto's uit het archief van Sabena 1923-2001). ... (Van Halewyck) 2002.

(4099) Nicolas LEMPEREUR, *Souvenirs d'un passionné de mécanique et d'aéronautique*. In: Bulletin Trimestriel de l'ASBL PIWB, N° 52, okt-dec. 2002, p. 2-9.

(4100) Nicolas LEMPEREUR, *Souvenirs d'un passionné de mécanique et d'aéronautique (seconde partie)*. In: Bulletin Trimestriel de l'ASBL PIWB, N° 53, janvier-mars 2003, p. 3-8.

(4101) Marc RYCKAERT, *Het 'Oostenrijkse' wegennet in West-Vlaanderen*. In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 6de jg., 1999, nr. 1, p. 32-35.

(4102) Peter VANDER PLAETSEN, *Gebroeders Wright 100 jaar. 100 jaar luchtvaart*. S.l., (Vlaamse Lucht- & Ruimtevaart-Initiatieven) 2003.

(4103) Frans VAN HUMBEEK, *Brussels Airport. The history of Haren, Melsbroek and Zaventem*. Nieuwkerken-Waas, (Het Streekboek) 2002.

11.12.1 Scheepvaart

(4104) Jan PARMENTIER, *Oostende. Het verhaal van de Zuid-Nederlandse Oost-Indiëvaart 1715-1735*. Gent, (Ludion) 2000.

11.12.2 Spoorwegen, tram & bus

(4105) Chr. BADOUX, Fr. THYS, *La Société Nationale des Chemins de Fer Vicinaux...son histoire*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002.

(4106) Gérard BAVAY, *Braine-le-Comte, autour du premier monument ferroviaire classé en Wallonie*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 13-16.

(4107) Gerti BEITSCH, Marina SCHAUS, *La ligne des Fagnes dite 'Vennbahn'*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 81-82.

(4108) Jean BERGER, *Charleroi. Il était une fois dans le Sud... Charleroi-Point du Jour, Charleroi-Nalinnes. (Aux trams, citoyens ! Allemaal de tram op, burgers!)*. Lentzweiler (Luxembourg), (HK-Editions) 2001.

(4109) Gérard BLANCHART, Jacques DE DEURWAERDER, François GODFROID, e.a., *Le chemin de fer Bruxelles-Tervuren*. Brussel, (Editions Gerard Blanchart & Cie) 2001.

(4110) Y. CASSART, *Faire le point sur la Compagnie de chemin de fer de Chimay*. Charleroi, (de auteur) 1998.

(4111) Hugo DE BOT, *Stationsarchitectuur in België. Deel 1. 1835-1914*. Turnhout, (Brepols Publishers) 2002. (Franstalige uitgave onder de titel 'Architecture des gares en Belgique 1835-1914').

(4112) Gislaine DEVILLERS, *Patrimoine ferroviaire et classement*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 88-89.

(4113) Marc ELOY, *Les gares*. In: Pierre PAQUET (dir.), *Le patrimoine civil public de Wallonie*. Namur, (Région Wallonne) 1995, p. 465-494.

(4114) G. HOSSEY, *La construction de la ligne 163a Bertrix-Muno (1900-1914)*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, nr. 40-41, 2002.

(4115) Pascale INGELAERE, Christiane ROUFFLIN, *Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Beschermd Monumenten en Landschappen 1998-2003*. Brussel, (La Renaissance du Livre) 2003. (p. 104-108: Het industriële erfgoed).

(4116) *Le rail Bruxellois en images*. Brussel, (Editions PTT) 1994.

(4117) Gilbert PERRIN, Jacques BOTTE, *Patrimoine ferroviaire*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 71-77.

(4118) Marc RYCKAERT, *Waalse wandelgids voor Vlaamse spoorbeddingen*. In: In de steigers, Monumentennieuws uit West-Vlaanderen, 6de jg., 1999, nr. 2, p. 65-67.

11.12.3 Rijtuigen

11.12.4 Post, telegraaf & telefoon

11.13 Bouwnijverheid, huisvesting & architectuur

11.13.1 Huisvesting

(4119) *Parcours 'De l'impasse à la cité-jardin', le logement bruxellois au coeur du débat*. In: Les Nouvelles de La Fonderie, nr. 8, maart 2003, p. 3.

11.13.2 Architectuurgeschiedenis

(4120) Jean-Pierre HENDRICKX, *L'architecture industrielle en Wallonie. Problématique et pistes d'approche*. In: Luc DELPORTE, Jean-Pierre HENDRICKX, Claude DEPAUW, *De la fabrique de soie artificielle à Fabelta. Un siècle d'industrie textile Tubize*, (Musée de la Porte) 2002.

(4121) Dominique VERHAEGEN, *Architectures des gares*. In: Les Cahiers de l'Urbanisme, (Ministère de la Région Wallonne/ Mardaga), nr. 40-41, 2002, p. 108-127.

11.14 Distributie, handel & stapelplaatsen

(4122) Emmanuel COLLET (dir.), Pierre DUMONT, Jacques WITNEUR, Hans MICHIELS, *Delhaize 'Le Lion'. Epiciers depuis 1867*. Brussel, (Racine) 2003.

(4123) Vanessa DE BRUYNE, *Delhaize 'De Leeuw': van kruidenierszaak op de hoek tot multinational op de beurs*. In: De Morgen, 12 juli 2003, p. 18.

(4124) Handel. Brussel, (Brussels Hoofdstedelijk Gewest / Mardaga) 2003.

11.15 Hygiëne & comfort

(4125) Jeanine LAMBRECHTS, *Ijskelders staan niet langer in de kou*. In: VCM-Contact, jg. 9, juli-september 2002, p. 7-15.

(4126) Meindert STOKROOS, *Verwarmen en verlichten in de 19de eeuw*. Zutphen, (Walburg Pers) 2001.

(4127) Harry VAN ROYEN, *Van badinrichting tot zwembad*. In: Sportrevue, jaargang 2002, nrs. 1-5. Deel 5 (slot) op p. 220-223.

11.16 Ontspanning & opvoeding

(4128) Daniël CHRISTIAENS, *Culture physique in België (1900-1970)*. In: Sportmonium, 2002 nr. 4, p. 66-73.

(4129) Guido CONVENTS, *De Belle Epoque in kleur. Kinemacolor: op- en ondergang van de eerste kleurenfilms in België 1911-1913*. In: TIC, deel 79 (3de trimester 2002), Cahier 23, p. 1-41.

(4130) Jean FRAIPONTS, Dirk WILLOCX, *Kroniek van het Belgisch voetbal. Deel 1: Pioniers en Rode Duiwels 1863-1906*. Antwerpen, (Assoc. Be) 2003.

(4131) Martine PIETERAERENS, *Muziekkiosken in het Meetjesland* (Brochures Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium). Gent, (Provincie Oost-Vlaanderen) 2002.

(4132) Jaak RAU, *Circusmagie. Tweehonderd jaar circusbezoek in Brugge 19de-20ste eeuw*. Brugge, (Uitgeverij Van de Wiele) 2003.

12. Historische geografie & vorming van het landschap

(4133) Claire BORTOLIN, *L'influence de la mine dans le paysage*. In: Claire BORTOLIN, Françoise FOULON-BUSINE (Dir.), *Autour de fosses. Labeur et vie quotidienne dans le Borinage minier*. Boussu, (Grand-Hornu Images) 2002, p. 10-19.

(4134) Gwendolyne DENHAENE, *L'expansion de Bruxelles au XIXe siècle. Naissance du faubourg de Schaerbeek: histoire en images*. Brussel, (PatriS-Patrimoine de Schaerbeek) 2002.

13. Geschiedenis van de techniek

(4135) André CRESENS, *Huize Arenberg, centrum van wetenschap en techniek. Hertog Engelbert van Arenberg en de wetenschappelijke ontwikkelingen op het einde van de 18de eeuw*. (Studia nr. 96). Brussel, (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën) 2002.

(4136) André CRESENS, *Wetenschappelijke en technische verzamelingen. Inventarisatie, beheer, valorisatie. Colloquium ingericht door SIWE in samenwerking met het Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Universiteit Gent, 15 & 16 november 2002*. In: SIWE-Magazine, nr. 13, januari 2003, p. 2 tot 66.

(4137) Luc DE BRABANDERE. *Calculus. Niet-elektrische rekenmachines. Les machines de calcul non-électriques. Non-electric calculating machines*. Liège, (Mardaga) 1994.

(4138) Claudine DELTOUR-LEVIE, *Tussen foto en film. Tijdelijke tentoonstelling van de vaste collectie 'Fotografie en film' van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis*. Brussel, (Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis) 2003.

(4139) R. HALLEUX, Cockerill. *Deux siècles de technologie*. Alleur, (Editions du Perron) 2002.

(4140) *SIWE-colloquium over wetenschappelijke en technische museumverzamelingen*. In: Het Ingenieursblad, jg. 2002, nr. 10, p. 8.

Index: namen van de auteurs

300 jaar... 4089

J. ADAM 4036
W. AERTS 3946
G. AUQUIER 4042

P. BACKES 3919
C. BADOUX 4105
B. BAILLIEUL 3973
R. BALAU 3954
P. BAUTERS 3974
G. BAVAY 4105
G. BENOIT 4037, 4038
G. BEITSCH 4107
J. BERGER 4108
A. BIANCHI 4021
G. BLANCHART 4109
K. BOES 4054
C. BORTOLIN 4067, 4133
J. BOTTE 4117
T. BOUDART 4086
J. BOUCON 3975
Bouwen... 3976-3980

K. BROES 4072
Bruxelles... 3981
C. BUCHHEIT 3922
Bulletin... 3934
J. BUNGELEERS 3946
L. BUSINE 3954
M. BUYLE 4062

Y. CASSART 4110
M. CELIS 4062
D. CHRISTIAENS 4128
Cités... 3920
L. COIRIER 3938
E. COLLET 4122
G. CONVENTS 4129
S. CORNA 3928
J. CORNILLY 4011, 4012
F. CREMERS 3962
A. CRESENS 3947, 3963, 4135, 4136

H.- J. DARLISON 3929
J. DAVID 3942, 4077
A. DAVIN 4081
I. DE BAETS 4084
H. DE BOT 4111
L. DE BRABANDERE 4137
V. DE BRUYNE 4123
R. DE CEULAER 3946
S. DECRAENE 4098
C. DE DECKER 4097
J. DE DEURWAERDER 4109
V. DEFORGE 4066
L. DE GUCHT 4022
R. DE HERDT 3964, 4073, 4083
J.- L. DELAET 4023
L. DELEU 4013
W. DELHAYE 4024
C. DELIGNE 4055
L. DELPORTE 4048, 4084, 4120

C. DELTOUR-LEVIE 4138
J.- M. DELUZE 3922
M. DEMANET 3951
S. DEMETER 3935
G. DENECKERE 3939
L. DENEWET 3948, 3949, 3982, 3983, 4016, 4074
G. DENHAENE 4134
P. DE NIEL 3987, 4093, 4094
S. DENISSEN 3965
P. DENRUYTER 4098
C. DEPAUW 4048, 4084, 4120
G. DESEIJN 4095
G. DEVILLERS 4112
G. DEVOS 3988
P. DEVOS 4001-4005
L. DEVRIESE 4006, 4007
P. DEWAMES-HALKIN 4078
B. DE WEVER 3939
M. DIETRICH 3926
B. DIEU 3966
P. DIRIKEN 3984, 4008
R. DOGIMONT 4009
F. DOPERE 4068
C. DOUMA 3921
P. DUBOIS 4039
P. DUBRUNFAUT 3967
P. DUMONT 4122
S. DURAY 3952

A. ELOY 3968
M. ELOY 4113

G. FARAGGIANA 3928
Femmes... 3937
J. FIERENS 3989
A. FORTI 4022, 4023
F. FOULON-BUSINE 4067, 4133
J. FRAIPONTS 4130
E. FRAITURE 4087

C. GAIER 3953
G. GAYOT 4030
R. GHESQUIERE 4096
J.- G. GODEAUX 4031
F. GODFROID 4109
L. GRAILET 4040
F. GROFF 4023
M. M. GREWENIG 3919

R. HALLEUX 4090, 4139
Handel... 4124
E. HAULOTTE 4052
C. HAVELANGE 3954
J.- P. HENDRICKX 4048, 4084, 4120
H.- W. HERMANN 4069
H. J. HERPELINCK 4046
A. HIMLER 3940, 3990-3995, 4075, 4076
G. HOSSEY 4114
E. HUBIN 4043

P. INGELAERE 4115
Itinéraires... 3950

A. JOLLET 3923

B. KEHL 4034
C. KREMER 3985

H. LABAR 4079
J. LAMBRECHTS 4125
G. LEDEGEN 4080
J. LEFEBURE 4095
Le moulin... 4032
N. LEMPEREUR 4099, 4100
Le rail... 4116
Y. LESAFFER 4014
Le site... 4033
Les vitraux... 4092
Libramont... 4041
A. LINTERS 4015, 4070
P.- M. LUPP 3922

G. MACIOCCO 3925
P. MAGNIETTE 4044
J. P. MARISSENS 4056
B. MERCKX 4025
E. MEYEN 3998
R. MEYFROOT 4010
H. MICHIELS 4122
A. MIHALY 3955
F. MÖRSCHER 3919

E. NIESTEN 4063-4065

Op zoek... 4000

P. PAQUET 4113
Parcours... 4119
J. PARMENTIER 4104
Patrimoine industriel... 3924, 4057

R. PEDE 4049, 4050
G. PERRIN 4117
P. PETIT 4019
M. PIETERAERENS 4131
M. PIGNOLET 4045
G. POLFLIET 3969
F. POLROT 4035
N. POULAIN 4095
G. POW 3974
M. PREITE 3925

P. QUAGHEBUER 4096

F. RAFFIN 3926
J. RAU 4132
J. RAYMAEKERS 4063, 4065
E. REUNIS 3967
A. ROBERT 4026
P. ROBERT 4088
Y. ROBERT
Y. ROMAIN 4051
H. ROMERS 3927
C. ROUFFLIN 4115
L. ROUSSEL 4016

M. RYCKAERT 4011, 4012, 4016-4018, 4100, 4118

L. SASSI 3928
M. SCHAUS 4107
U. SCHNEIDER 3929
P. SCHROOTEN 4091
G. SCIOT 4098
Y. SEGERS 4063, 4065
SIWE-colloquium... 4140
S. SMETS 4052
S. SOUPART 3967
O. STANDAERT 4064
M. STOKROOS 4126

L. TAERWE 4095
Techniek in Nederland... 3931
S. THOMAS 3970
M. THONNARD 3956
F. THYS 4105
J. TORDOIR 4053
K. TÜRK 3930
J. TUMMERELLE 4085

J. UYTENHOVE 3972

K. VAN CAMP 3996
C. VANCOPPENHOLLE 3941
R. VANCRAEYNST 4020
I. VAN DAMME 3988
B. VAN DEN BOSCH 4047
F. VANDER BERGHEN 3943
H. VANDERCAMMEN 4028
M. VANDEN EECKHOUT 4078
B. VAN DER HERTEN 4061
G. VANDERHULST 3957, 4058-4060
P. VANDER PLAETSEN 4102
M. VANDEVELDE 4013
B. VAN DOORSLAER 3999
F. VAN HUMBEEK 4103
L. VAN MALDEREN 3938
M. VAN MEERTEN 4061
B. VAN MOL 3971
J.- J. VAN MOL 4066
L. VANOVERBERGHE 4013
H. VAN ROYEN 4127
L. VAN SANTVOORT 4062
E. VERBEKEN 3967
G. VERBEURGT 4061
M. VERGAELLEN 3944
D. VERHAEGEN 4121
G. VERHELST 3945
D. VERZWYMELEN 4042
P. VIAENE 3933, 3936, 3958-3961
Vies de... 4071
A. VINCK 3997
Vlaamse... 3986

D. WILLOCX 4130
B. WITKOWSKA 4029
J. WITNEUR 4122
Worklab... 3932
P. WYNANTS 4069